

UNIWERSYTET W BIAŁYMSTOKU
WYDZIAŁ PRAWA
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. 85 732 70 62, fax 85 740 60 89
www.prawo.uwb.edu.pl

Białystok, 14 kwietnia 2021 r.

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk
Katedra Prawa Karnego i Kryminologii

RECENZJA

**osiągnięć naukowych Pani dr Marty Romańczuk-Grąckiej
sporządzona w postępowaniu habilitacyjnym**

I. Podstawa prawna sporządzenia recenzji

Decyzją Rady Doskonałości Naukowej z dnia 25 stycznia 2021 r. – znak Z5. 4000.91.2020.3.GS zostałam powołana w skład komisji habilitacyjnej w charakterze Recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Pani dr Marcie Romańczuk-Grąckiej w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne wszczętym w dniu 2 listopada 2020 r. prowadzonym przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Jak wskazuje K. Baran w Komentarzu do wybranych przepisów ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (LEX 2020), należy zauważyć, że w porównaniu z dotychczasowym stanem prawnym

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI
w Olsztynie
SEKRETARIAT WYDZIAŁU PRAWA I ADMINISTRACJI

Wpłynęło dnia... 26. 04. 2021

Nr... 11172/2020... 03.04.2020... zał.: Uskonek

przesłanki nadania stopnia doktora habilitowanego stały się bardziej czytelne, a przede wszystkim trzeba zwrócić uwagę, że zostały one ujęte wyłącznie na poziomie ustawowym. Brak zatem ich konkretyzacji w rozporządzeniach. Na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie nowej Ustawy z 12 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. t.j. z 2020 r. poz. 85) obowiązywało Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. z 2011 r. Nr 196, poz. 1165), co obligowało Recenzenta do przeanalizowania tych kryteriów w sposób bardzo konkretny.

W aktualnie obowiązującym stanie prawnym, stosownie do art. 219 przywołanej wyżej Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Zadaniem recenzenta powołanego w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego jest dokonanie oceny, czy osiągnięcia naukowe habilitanta spełniają wymienione kryteria. Strona | 3

W związku z powierzonym mi zadaniem przedstawiam poniżej moją ocenę osiągnięć naukowych Pani dr Marty Romańczuk Grąckiej.

II. Posiadanie stopnia doktora

Pani dr Marta Romańczuk-Grącka uzyskała stopień doktora nauk prawnych Uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego w dniu 22 czerwca 2007 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Prawnokarne i kryminologiczne aspekty sekt destrukcyjnych*, napisanej pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. Bogusława Sygita Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: prof. dr hab. dr h.c. Brunon Hołyst oraz prof. dr hab. Stanisław Pikulski.

III. Przebieg kariery zawodowej i dydaktycznej Habilitantki

Dr Marta Romańczuk-Grącka tytuł zawodowy magistra prawa uzyskała w dniu 28 maja 1999 r. na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Od 2000 r. (najpierw na stanowisku asystenta, a od 2007 r. - po uzyskaniu stopnia naukowego doktora - na stanowisku adiunkta) do chwili obecnej zatrudniona jest w Katedrze Prawa Karnego i Prawa Wykroczeń Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (w ramach zmian zachodzących w strukturze

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

jednostki zatrudniającej nazwa katedry na przestrzeni tego czasu ulegała zmianie).

Od początku zatrudnienia Uniwersytet Warmińsko-Mazurski był jedynym miejscem pracy Habilitantki. W ramach pracy dydaktycznej w ciągu całego okresu zatrudnienia Habilitantka prowadziła wykłady i ćwiczenia na kierunkach Prawo, Administracja, Administracja i Cyfryzacja oraz Bezpieczeństwo Wewnętrzne, zarówno na studiach stacjonarnych z przedmiotów: Prawo karne materialne; Podstawy prawa karnego; Prawo karne dla urzędników; Polityka kryminalna; Kryminologiczne aspekty sekt destrukcyjnych; Normatywne podstawy wykonywania zawodów prawniczych; Praktyczna interpretacja przepisów prawa karnego.

Strona | 4

Ważną częścią pracy dydaktycznej Habilitantki jest opieka naukowa nad studentami przygotowującymi prace dyplomowe. Od roku akademickiego 2009/2010 prowadziła własne seminaria zarówno magisterskie, jak i licencjackie. Do końca roku akademickiego 2019/2020 była promotorem łącznie 185 prac dyplomowych (98 prac magisterskich i 87 prac licencjackich).

Warte podkreślenia i rzadkie w praktyce akademickiej jest to, że w celu podniesienia kompetencji dydaktycznych i zawodowych Habilitantka odbyła kurs doszkalający w zakresie Doskonalenia pedagogicznego nauczycieli akademickich organizowany przez Wydział Nauk Społecznych UWM w Olsztynie – 2011/2012 w wymiarze 54 godzin dydaktycznych.

O tym, że Kandydatka do stopnia doktora habilitowanego jest osobą niezwykle ambitną i poszukującą różnych dróg świadczy, że poszerzając swoje zainteresowania naukowe ukończyła również drugi kierunek studiów uzyskując w dniu 6 lipca 2018 r. tytuł zawodowy magistra prawa kanonicznego, specjalność kanoniczno – cywilna na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

W ramach pracy organizacyjnej na Wydziale Prawa i Administracji UWM w Olsztynie w latach 2012-2019 była członkiem Rady Wydziału WPiA UWM, w której do 2018 r. pełniła funkcję członka Komisji Skrutacyjnej. Być może nie jest to zadanie zbyt ambitne, ale zazwyczaj uciążliwe i wymagające dużych nakładów czasu pracy.

Warto z uznaniem wyeksponować, że Habilitantka była m. in. Przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego czterech edycji Warmińskiej Konferencji Nauk Penalnych oraz czterech edycji Warsztatów Jurydycznych na WPiA UWM; członkiem Komisji dziekańskiej ds. Warsztatów Jurydycznych i wykładów otwartych oraz sekretarzem e-Czytelni WPiA UWM w Olsztynie. Wielokrotnie brała udział w organizacji konkursów wiedzy z zakresu prawa karnego oraz pełniła funkcję opiekuna roku. Za pracę organizacyjną na rzecz Wydziału Prawa i Administracji UWM w Olsztynie otrzymała dwie Nagrody Rektora UWM II stopnia w dziedzinie organizacyjnej.

IV. Ocena osiągnięcia naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej w postaci monografii „*Pojęcie i funkcje przymusu psychicznego w prawie karnym*”.

Pani dr Marta Romańczuk-Grącka przedstawiła jako osiągnięcie naukowe monografię autorską pt.: „*Pojęcie i funkcje przymusu psychicznego w prawie karnym*” opublikowaną w 2020 r. (Wydawnictwo C.H. BECK). Liczy ona 509 stron tekstu, w tym 455 stron (s. LV-LXIII, 1-446) tekstu właściwego.

Ocena osiągnięcia naukowego została dokonana zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt. 2a Ustawy z 12 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. t.j. z 2020 r., poz. 85).

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

Problem badawczy podjęty przez Habilitantkę został wybrany racjonalnie i posiada pełne uzasadnienie, ma przy tym charakter interdyscyplinarny. Owa interdyscyplinarność przejawia się chociażby w łączeniu wątków karnomaterialnych z szeregiem zagadnień z dziedziny psychologii, socjologii i filozofii. Tytuł monografii odpowiada w pełni jej zawartości merytorycznej. Strona | 6

Monografia stanowi cenne i kompleksowe opracowanie poświęcone wieloaspektowym problemom przymusu psychicznego w prawie karnym. Ma więc wszelkie cechy opracowania pionierskiego, zaś podjęta problematyka ma znaczenie nie tylko dla doktryny prawa karnego materialnego, ale i praktyki organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Wydaje się, że jest to lektura obowiązkowa dla aplikantów sądowych, prokuratorskich, adwokackich i radcowskich. Dla tych ostatnich w nieco mniejszym zakresie z uwagi na ich uboższą praktykę w sprawach karnych.

Autorka monografii w sposób logiczny, zrozumiały i wyważony prezentuje swoje stanowisko, co niewątpliwie świadczy o Jej dojrzałości naukowej. W wielu miejscach nie unika polemik z poglądami, które w jej ocenie nie są uzasadnione i należyście uargumentowane. Czyni to umiejętnie, bez zbędnego narzucania swego poglądu, w sposób elegancki, acz stanowczy, ale na pewno przyjęty w kanonie dopuszczalnej krytyki naukowej.

Habilitantka prawidłowo wykorzystwała dorobek doktryny polskiej i obcej. W bibliografii wykazała 888 publikacji naukowych, w tym 796 pozycji polskojęzycznych i 92 zagranicznych (70 w języku angielskim i 22 w języku niemieckim). W mojej ocenie zostały wykorzystane w zasadzie wszystkie publikacje krajowe o ważnym znaczeniu dla podjętej tematyki oraz wyselekcjonowane należyście publikacje zagraniczne. W pracy

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

wykorzystano także orzecznictwo. Brak osobnego wykazu wyników - jak się wydaje - z formuły wydawniczej przyjętej dla serii, w ramach której wydano przedmiotową monografię. Na podstawie przypisów można jednak wskazać co najmniej 93 orzeczenia SN i sądów powszechnych. Wypada podkreślić, że przywołane judykaty zostały należycie dobrane i właściwie wykorzystane.

W pracy Autorka podjęła próbę udzielenia odpowiedzi na główne pytanie badawcze, które sformułowała prawidłowo w postaci problemu: W jaki sposób i z jakiego powodu przymus psychiczny jako kategoria pozanormatywna wpływa na stosowanie instytucji prawa karnego?

Z tak określonego problemu głównego wynikały następujące problemy szczegółowe:

1. W jaki sposób pojęcie „przymusu” jest definiowane w różnych naukach?
2. W jakim kierunku ewoluowały koncepcje przymusu jako kategorii prawnej w Europie i na ziemiach polskich?
3. Jak kształtują się relacje terminologiczne pomiędzy pojęciem przymusu psychicznego a pojęciami o zbliżonych konotacjach (przemoc, groźba, podstęp, wpływ społeczny, psychomanipulacja, „pranie mózgu”)?
4. Czy i w jakim zakresie przymus psychiczny stanowi element instytucji ogólnych prawa karnego?
5. Czy i pod jakimi warunkami poszczególne typy znamion ustawowych (kierunkowe, czynności sprawczej, sposobu zachowania sprawcy i pomocniczo skutku) stanowią reprezentację normatywną przymusu?
6. W jaki sposób kategoria przymusu psychicznego wpływa na zakres odpowiedzialności karnej i jakie są jej funkcje w tym zakresie?

W wyżej wskazanym obszarze wypada zauważyć, że Autorka pracy bardzo często dotyka zupełnie nowych obszarów badawczych, bądź

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

pogłębia dotychczasowy stan wiedzy. Nieopracowane do tej pory całościowo zagadnienia związane z przymusem, które podjęła Habilitantka to chociażby:

- wielopłaszczyznowa analiza koncepcji pojęcia „przymus” w znaczeniu językowym, w filozofii ogólnej oraz w poszczególnych naukach społecznych;
- analiza kształtowania się teorii przymusu i jego odmian w nauce prawa karnego, ze szczególnym uwzględnieniem koncepcji w prawie rzymskim, w prawie kanonicznym, w systemie *common law* oraz w pomnikach prawa stanowionego w Europie i na ziemiach polskich;
- rozstrzygnięcie relacji terminologicznych pomiędzy pojęciem przymusu psychicznego a innymi pojęciami o zbliżonych konotacjach, jak „przemoc”, w szczególności zaś „przemoc psychiczna”, „groźba”, „podstęp”, „wpływ społeczny”, „psychomanipulacja” i „pranie mózgu”;
- określenie funkcji, jakie pełni przymus psychiczny przyjmując w różnym stopniu postać różnych możliwych instytucji prawa karnego, jak np. obrona konieczna, stan wyższej konieczności, rozkaz przełożonego, stan ostatecznej potrzeby wojskowej, podżeganie, prowokacja, sprawstwo kierownicze, czy sprawstwo polecające;
- analiza sytuacji, w których możliwe jest przypisanie znamion ustawowych odwołujących się do przymusu psychicznego, w szczególności znamion kierunkowych, znamion czynności wykonawczej, znamion czynnościowo-skutkowych, a także znamion sposobu zachowania sprawcy;
- analiza odpowiedzialności karnej za czyny popełnione z użyciem i pod wpływem przymusu psychicznego zarówno osoby stosującej przymus, jak i podmiotu zmuszanego.

Przedstawiona do recenzji praca posiada charakter teoretyczny. Autorka posłużyła się głównie metodą dogmatyczną. Dokonała przy tym konceptualizacji i operacjonalizacji pojęć kluczowych dla podjętej problematyki, co stwarza możliwość powołania się na ten aparat jako zestaw wskaźników i zmiennych do ewentualnie przyszłych badań empirycznych. W ocenianej pracy służą one systematyzacji zmiennych teoretycznych odnoszących się do obiektów abstrakcyjnych. Taki właśnie charakter mają normy prawa karnego, zatem odniesienie wielokontekstowej kategorii przymusu psychicznego wymagało ich określenia. Ustalenia poczynione na tym etapie dały również podstawę wyodrębnienia poszczególnych elementów struktury pracy.

Pod względem strukturalnym praca została podzielona na osiem części: wprowadzenie, sześć rozdziałów merytorycznych i podsumowanie. Systematyka pracy stanowi odzwierciedlenie przyjętego toku rozważań Autorki. Podział ten nie budzi zastrzeżeń i należy go zaakceptować po pozytywnej ocenie.

Wypada docenić trud Autorki włożony w analizę źródeł historycznych w celu analizy kształtowania się teorii przymusu i jego odmian w nauce prawa karnego. Pozytywnie należy odnieść się do uwzględnienia koncepcji w prawie rzymskim, w prawie kanonicznym, w systemie *common law* oraz w pomnikach prawa stanowionego w Europie i na ziemiach polskich. Teoria ta ulegała bowiem przeobrażeniom w zależności od okresu historycznego i kultury prawnej, przy czym w polskiej doktrynie prawa karnego ostatnich lat nie była rozwijana, prawdopodobnie jako dość trudna do wyjaśnienia. Odświeżenie problematyki przymusu psychicznego oraz jej systematyzacja stanowi tym samym znaczny wkład w rozwój nauki prawa karnego.

W pracy jasno zaakcentowany został cel, problem główny i szczegółowe problemy badawcze, sformułowano odpowiadające im

hipotezy oraz dokonano ich weryfikacji, co pozwoliło w sposób komplementarny i czytelny sformułować wnioski w stosunku do wszystkich postawionych przez Autorkę pytań. Pod tym względem praca jest kompletna, wręcz drobiazgowa.

Spośród licznych wniosków o różnym stopniu ogólności fundamentalne znaczenie ma ustalenie, że „*vis absoluta* możliwa jest wyłącznie przy zastosowaniu przymusu fizycznego, a *vis compulsiva* – zarówno fizycznego, jak i psychicznego. Funkcje obydwu pojęć są zupełnie inne. Pierwsze z nich określa zakres i intensywność przymusu, drugie zaś jedynie formę i zastosowane środki” (s. 434). Do tej pory w literaturze powielano bowiem uproszczony schemat, że *vis absoluta* to przymus fizyczny, a *vis compulsiva* to przymus psychiczny. Autorka wykazała, że tak nie jest, co uargumentowała w sposób wyczerpujący, wskazując różne kryteria klasyfikacyjne.

Autorka zaproponowała własną definicję przymusu psychicznego (s. 118), która posłużyła jej do dalszej analizy teoretycznej, zwłaszcza w zakresie funkcji, jakie pełni ten rodzaj przymusu w prawie karnym. W związku z brakiem osobnej podstawy prawnej słusznie poszukiwała cech przymusu psychicznego w zasadach odpowiedzialności karnej, odnosząc je do instytucji ogólnych prawa karnego, a także przepisów szczególnych określających znamiona wielu typów przestępstw.

Habilitantka wyprowadziła po gruntownych analizach interesujący wniosek końcowy, że funkcje przymusu psychicznego są w istocie wyznaczone przez ogólne zadania tychże instytucji. Podkreśliła jednak, że nie są one tożsame z funkcjami poszczególnych materialnych regulacji Kodeksu karnego., podając przykład odnoszący się do funkcji winy: „(...) na gruncie art. 1 § 3 k.k. wina pełni funkcję legitymizującą odpowiedzialność

karną i w tym ujęciu stanowi instrument weryfikujący, czy należy postawić sprawcy zarzut, czy też ze względu na to, że nie można było wymagać od niego zachowania zgodnego z prawem, nie ma podstaw do stosowania wobec niego represji karnej. Przymus psychiczny jako pozanormatywny kwantyfikikator pełni w takim przypadku funkcję *quasi* – legitymizacyjną. Druga funkcja winy ma swoje źródło w art. 53 § 1 k.k., zgodnie z którym dolegliwość kary nie może przekraczać stopnia winy. Jest to limitująca funkcja winy polegająca na określeniu nieprzekraczalnej granicy represji karnej. Przymus psychiczny jako okoliczność powszechnie wiązana z anormalną sytuacją motywacyjną stanowiąca negatywną przesłankę zarzucalności pełni zatem funkcję *quasi* – limitującą. Wina pełni także funkcję gwarancyjną, gdyż odpowiedzialność karną ponieść może tylko taka osoba popełniająca czyn zabroniony, której można ją przypisać. Przymus psychiczny jako okoliczność wpływająca na sytuację motywacyjną podmiotu, któremu czyn się zarzuca pełni zatem funkcję *quasi* – gwarancyjną” (s. 445-446).

Pod względem redakcyjnym praca została przygotowana bardzo starannie, literówki są nieliczne i należy uznać, że stanowią przypadek, a nie regułę, nadto nie obciążają samej Habilitantki, gdyż piecza nad edycyjną stroną pracy należy do Wydawnictwa, w tym wypadku do C.H. Beck.

Po lekturze pracy stwierdzam, że przedstawione przez Habilitantkę osiągnięcie naukowe w postaci dzieła pt. „Pojęcie i funkcje przymusu psychicznego w prawie karnym”, C. H. BECK, Warszawa, 2020, oceniam bardzo pozytywnie. Nie mam również wątpliwości, że stanowi ono znaczny wkład Habilitantki w rozwój prawa jako dyscypliny naukowej w rozumieniu art. 219 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

V. Ocena pozostałego dorobku naukowego innego niż przedstawiona monografia habilitacyjna składającego się na osiągnięcia naukowe Habilitantki

Strona | 12

Dorobek Kandydatki pod względem ilościowym należy określić jako obszerny. W jego skład wchodzi – 63 pozycje, z czego 56 zostało opublikowanych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora (2 monografie, 38 rozdziałów w monografiach naukowych i materiałach konferencyjnych, 16 publikacji w czasopismach naukowych). Do liczby tej należy dodać współredakcje naukowe 5 monografii wieloautorskich, w tym jednej w dwóch wersjach językowych (łącznie 6 pozycji książkowych). Jest to dość wysoko postawiona poprzeczka, bowiem z mojego doświadczenia wynika, że o stopień doktora habilitowanego ubiegają się osoby o dużo mniejszym dorobku, niejednokrotnie z powodzeniem.

Publikacje charakteryzujące się interdyscyplinarnością utrzymane są w ogólnie pojmowanym nurcie karnistycznym, w skład którego wchodzi przede wszystkim opracowania z zakresu prawa karnego materialnego i kryminologii. Płaszczyzna zainteresowań Habilitantki jest szeroka i różnorodna, co należy z satysfakcją docenić. Jej dorobek „punktowy” jest bardzo dobry, z informacji podanej w wykazie dorobku naukowego bowiem wynika, że po uzyskaniu stopnia naukowego doktora uzyskała łącznie 434 pkt pkt za swoje publikacje, zarówno w czasopismach punktowanych, jak też w innych formach upowszechnienia wyników swoich prac. Według raportu z *Google Scholar Citations* (<https://scholar.google.com>) na dzień złożenia wniosku liczba cytowań wynosiła 9, a h-indeks wynosił 2. To zdecydowanie dobre wyniki w przypadku niesamodzielnego pracownika nauki.

Pierwszym z wyeksponowanych zainteresowań badawczych są prawnokarne i kryminologiczne aspekty sekt destrukcyjnych. Nurt ten niewątpliwie stanowi pokłosie pracy doktorskiej nt.: *Prawnokarne i kryminologiczne aspekty sekt destrukcyjnych*, Łódź 2007, ss. 501. Odnotować tu należy monografię pt.: *Kryminologiczne aspekty sekt destrukcyjnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2008, ss. 333 oraz 8 artykułów, w których zagadnienia te istotnie poszerzono i pogłębiono. W nurcie tym osobną perspektywę badawczą widać w tekstach: *Postawa wobec sekt w świetle badanej równoległej podatności na działalność grup kultowych młodzieży szkół ponadgimnazjalnych*, [w:] *Grupy Kultowe. Uwarunkowania społeczne*, red. M. Gajewski, Wydawnictwo WAM, Kraków 2012 oraz *Wykorzystanie narzędzi psychologicznych i socjologicznych w kryminologii na przykładzie badań z zakresu problematyki sekt destrukcyjnych*, [w:] *Interdyscyplinarność badań w naukach penalnych*, red. I. Sepioło, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2012. Pierwsza z wymienionych publikacji przedstawia skrócony raport z niepublikowanych wcześniej badań empirycznych, druga zaś skupia się wokół problemów natury metodologicznej w związanych z interdyscyplinarnością w naukach penalnych na przykładzie problematyki sekt destrukcyjnych.

Pozostałe publikacje z wyżej wymienionego obszaru mieszczą się na pograniczu kryminologii i polityki kryminalnej, przy czym wykraczają one znacznie poza zakres zagadnień podejmowanych w opublikowanej dysertacji doktorskiej, co należy jednoznacznie pozytywnie ocenić. Autorka bowiem nie „odcina kuponów” od swojej dysertacji doktorskiej i nie tworzy „sztucznych bytów”, lecz poszerza dotychczasowe horyzonty chcąc postawić przysłowiową „kropkę nad i”. W pracy pt. *Bilans zysków i strat potencjalnej kryminalizacji czynów związanych z działalnością sekt*

destrukcyjnych, [w:] Zasada proporcjonalności w prawie karnym na etapie stanowienia i stosowania prawa, red. T. Dukiet-Nagórska, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010. Habilitantka skupiła się na analizie powodów i przeszkód potencjalnej kryminalizacji czynów bezpośrednio związanych z działalnością sekt destrukcyjnych w świetle zasady proporcjonalności na etapie stanowienia prawa. Zagadnienia kryminalizacji towarzyszyły Autorce także przy pracach takich, jak *Przeszkody kryminalizacyjne dotyczące zachowań związanych ze zjawiskiem psychomanipulacji stosowanej w sektach destrukcyjnych, [w:] Sekty i nowe ruchy religijne – wolność czy zniewolenie? Zagadnienia interdyscyplinarne*, red. I. Kamiński, P. Chrzczonowicz, Toruń 2012 i *Możliwości przeciwdziałanie przestępczej działalności sekt na gruncie polskiego prawa karnego w dobie jego nowelizacji – wybrane aspekty, [w:] Manipulacja, sekty i alternatywne formy religijności – w kierunku profilaktyki społecznej. Tom I. Prawne, kulturowe i duchowe tło działalności sekt w Polsce*, red. J. Perszon, A. Lisiecka-Bednarczyk, I. Kamiński, Toruń-Wrocław 2015. Autorka podjęła trud wykładni doktrynalnej znamion ustawowych, takich jak „podstęp” czy „wprowadzenie w błąd” lub „wyzyskanie błędu”, które nabierają szczególnego znaczenia w zachowaniach wynikających z psychomanipulacji w sektach destrukcyjnych, co najwyraźniej ujęto w tekście *Kontrola informacji w destrukcyjnych sektach a realizacja znamion ustawowych niektórych typów przestępstw, [w:] Kontrowersyjne grupy kultowe i sekty. Analiza psychologiczna i prawna*, red. M. Gajewski, Kraków 2011.

W nawiązaniu do problematyki sekt destrukcyjnych Autorka odniosła się także do zagadnienia znachorstwa w tekście pt. *Odpowiedzialność karna za szkody powstałe w wyniku usług paramedycznych, [w:] Doprawdy litość to zbrodnia. Księga jubileuszowa z*

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

okazji 70 urodzin Profesora Bogusława Sygita, red. B. Hołyst, J. Duży, P. Grzegorzczak, Z. Wardak, D. Wąsik, Łódź 2018.

Kolejną ważną płaszczyzną badań naukowych są kwestie odnoszące się do różnorodnych aspektów przemocy psychicznej, w szczególności stosunkowo nowych zagadnień - mobbingu, stalkingu i cyberprzemocy. Zagadnienia te zostały poruszone w 6 pracach, z czego można wyróżnić: *Mobbing w administracji publicznej. Wybrane zagadnienia kryminologiczne i prawnokarne*, [w:] *Patologie w administracji publicznej*, red. P.J. Suwaj, D.R. Kijowski, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2009; *Mobbing jako forma przemocy psychicznej w środowisku szkolnym*, „Przegląd Policyjny” 2012, nr 1(105) oraz *Politycznokryminalne aspekty stalkingu*, „Studia Prawnoustrojowe” 2011, Nr 13, które - biorąc pod uwagę czas ich powstania - stanowiły oryginalne ujęcie i były jednymi z pierwszych publikacji w obrębie tych zagadnień.

Trzeci obszar aktywności naukowej obejmuje kwestie związane z prawnokarną ochroną dóbr indywidualnych, takich jak życie i zdrowie, wolność, wolność sumienia i wyznania, a także wolność seksualna i obyczajność. W nurcie tym powstało łącznie 16 publikacji, z czego 2 dotyczyły ochrony życia i zdrowia, 2 kolejne - wolności w znaczeniu ogólnym, 3 - wolności sumienia i wyznania i 9 - wolności seksualnej i obyczajności.

Szczególną uwagę należy zwrócić na publikacje dotyczące przestępstw pornograficznych oraz tzw. „okołopedofilskich”. Autorka podążając za dynamiką legislacyjną w tym zakresie podjęła wyzwanie analizy nowelizowanych albo całkiem nowych typów przestępstw. Problemowi pornografii poświęcono następujące teksty: *Nielegalna produkcja filmów pornograficznych. Wybrane zagadnienia prawnokarne i kryminologiczne*, [w:] *Nielegalne rynki. Geneza, skala zjawiska oraz*

możliwości przeciwdziałania, red. W. Pływaczewski, P. Chlebowicz, Wydawnictwo UWM, Olsztyn 2012; *Pornografia w świetle zmian ustawowych z 4 kwietnia 2014 r.*, [w:] *„...ale prawdy szukaj w czynie. Złota Księga Jubileuszowa Prof. zw. dr hab. dr honoris causa Brunona Hołysta”*, Strona | 16 red. B. Sygit, Łódź 2015; *Zakaz reklamy lub promocji działalności polegającej na rozpowszechnianiu treści pornograficznych w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi małoletniemu poniżej lat 15 (art. 200 § 5 k.k.)*, „Studia Prawnoustrojowe” 2015, Nr 27 oraz *Uczestnictwo w prezentacji treści pornograficznych z udziałem małoletniego*, „Studia Prawnoustrojowe” 2015, Nr 29. Problematyce przestępstw okołopedofilskich poświęciła natomiast: *Zakaz publicznego propagowania zachowań o charakterze pedofilskim - powody kryminalizacji*, [w:] *Stop pedofilii*, red. J. Bukała, K. Wątorek, Kielce 2012, s. 271-286; *Grooming – między politycznokryminalną potrzebą a prawnodogmatyczną krytyką*, „Studia Prawnoustrojowe” 2013, Nr 19 oraz artykuł opublikowany w dwóch wersjach językowych (we współautorstwie z K. Frąckowiakiem) *Efficiency versus legality of police operational intelligence activities in terms of combating the crime of grooming*, [in:] *Legal aspects of the efficiency of public administration*, ed. P. Stanisław, M. Czuryk, K. Ostaszewski, J. Świątki, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013. Problemy związane z prawnokarną ochroną małoletnich przed wykorzystaniem seksualnym Autorka przedstawiła również w pracach: *Rozwój psychoseksualny małoletnich jako dobro prawne*, [w:] *Reforma prawa karnego*, red. I. Sepioło-Jankowska, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2014 oraz *Przeciwdziałanie pedofilii w polskim systemie prawnym – ujęcie ewolucyjne*, [w:] *Przestępstwa seksualne. Ujęcie psychologiczne, prawne i kryminalistyczne*, red. P. Herbowski, W. Krawczyk, D. Słapczyńska, A. Zalewska, Difin, Warszawa 2016 (we współautorstwie z B. Orłowską-Zielińską) oraz *Osoba nieporadna jako przedmiot czynności*

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

wykonawczej po nowelizacji z dnia 23 marca 2017 r., [w:] *Między stabilnością a zmiennością prawa karnego – dylematy ustawodawcy*, red. W. Cieślak, M. Romańczuk-Grącka, Olsztyn 2017.

Kolejny, mniej obszerny, ale dość charakterystyczny nurt badawczy w dorobku Habilitantki koncentruje się wokół problematyki prawnokarnej ochrony zwłok ludzkich. Można tu odnotować 4 pozycje, spośród których najciekawsze ujęcie przedstawiono w publikacjach pt. *Znaczenie biojurysprudencji w kształtowaniu prawa karnego na przykładzie ochrony godności zwłok ludzkich w obliczu nowych praktyk funeralnych*, [w:] *Przyszłość polskiego prawa karnego. Alternatywne reakcje na przestępstwo*, red. S. Pikulski, W. Cieślak, M. Romańczuk-Grącka, Olsztyn 2015, oraz *Badania naukowe, medyczno-sądowe i kryminalistyczne jako okoliczności wyłączające bezprawność czynu z art. 262 k.k.*, [w:] *Meandry prawa karnego i kryminalistyki. Księga jubileuszowa Prof. zw. dra hab. Stanisława Pikulskiego*, red. J. Kasprzak, W. Cieślak, I. Nowicka, Szczytno 2015.

Habilitantka podejmowała również działalność naukową na innych płaszczyznach badawczych, zwłaszcza w zakresie prawnokarnej ochrony tożsamości elektronicznej (3 pozycje); wybranych zagadnień polityki kryminalnej (zasadniczo 3 pozycje, przy czym zagadnienia z zakresu polityki kryminalnej pojawiały się również obok zagadnień zaliczonych do pozostałych nurtów badawczych); wybranych problemów stosowania środków penalnych (3 pozycje); wybranych aspektów przeciwdziałania terroryzmowi (2 pozycje) oraz skuteczności ekstradycji i Europejskiego Nakazu Aresztowania w prawie polskim. Ostatnia problematyka została podjęta w ramach realizacji projektu badawczego Narodowe Centrum Nauki (Numer rejestracyjny projektu badawczego: N N110 185438; Kierownik projektu: Prof. dr hab. Stanisław Pikulski), w efekcie którego zredagowano monografię pt. *Effectiveness of Extradition and the European*

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

Arrest Warrant, Olsztyn 2014, pp. 149 oraz wersję tego samego utworu w języku polskim (obie wersje językowe we współredakcji naukowej ze S. Pikulskim i K. Szczechowicz), jak również opracowano rozdział w monografii *Differences between the European Arrest Warrant and extradition*, [in:] *Effectiveness of Extradition and the European Arrest Warrant*, ed. S. Pikulski, K. Szczechowicz, M. Romańczuk-Grącka, Olsztyn 2014 oraz wersja tego samego utworu w języku polskim (obie wersje językowe we współautorstwie ze S. Pikulskim i K. Szczechowicz).

Teksty te zostały przygotowane i opracowane na wysokim poziomie merytorycznym, przy użyciu komunikatywnego języka, interesujące naukowo, wnikliwe, często poruszające zagadnienia wcale nieopracowane lub też skromnie przeanalizowane w doktrynie prawa karnego.

Oceniając aktywność konferencyjną Habilitantki należy stwierdzić, że prezentowała wyniki swoich badań podczas konferencji naukowych, w tym o charakterze międzynarodowym. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora uczestniczyła w około 35 konferencjach, z czego w 16 był to udział czynny (referaty, głos w dyskusji plenarnej, moderator panelu). Z załączonego przez Habilitantkę wykazu dorobku naukowego wynika, że udział w konferencjach bez wygłoszonego referatu w większości przypadków owocował udziałem w wieloautorskich monografiach pokonferencyjnych. Konferencje te w większości obejmowały problematykę prawa karnego materialnego i kryminologii. Wprawdzie udział w konferencjach międzynarodowych ograniczony został tylko do krajowych ośrodków, ale ta część aktywności Habilitantki ma szansę wzmocnienia w jej dalszym życiu zawodowym.

Wypada zauważyć, że Kandydatka po uzyskaniu stopnia naukowego doktora uczestniczyła w 10 komitetach organizacyjnych i 3 komitetach naukowych konferencji. W organizowanych przez WPiA UWM w Olsztynie

konferencjach: I Warmińska Konferencja nauk Penalnych „Tożsamość polskiego prawa karnego”, 17-19.10. 2011 w Ramsowie k. Olsztyna; II Warmińska Konferencja Nauk Penalnych „Granice kryminalizacji i penalizacji”, 19-20.09.2013 w Olsztynie; III Warmińska Konferencja Nauk Penalnych „Przyszłość polskiego prawa karnego. Alternatywne reakcje na przestępstwo”, 12-14.10.2015 w Olsztynie; IV Warmińska Konferencja Nauk Penalnych „Między stabilnością a zmiennością prawa karnego – dylematy ustawodawcy”, Olsztyn 16-17.10.2017 r. i czterech edycji Seminariów Naukowych Katedry Prawa Karnego Materialnego UWM w Olsztynie - Warsztaty Jurydyczne (2014, 2015, 2016, 2017) pełniła funkcję przewodniczącej komitetu organizacyjnego.

Strona | 19

Podsumowując, analiza dorobku naukowego innego niż osiągnięcie naukowe wskazane przez Habilitantkę, konferencji w których brała udział i które organizowała, pozwala na stwierdzenie, że dr Marta Romańczuk-Grącka wykazuje się istotną aktywnością naukową w rozumieniu art. 219 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

VI. Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Dr Marta Romańczuk-Grącka aktywnie uczestniczy w życiu naukowym uczelni, w której jest zatrudniona. Jej zaangażowanie zaowocowało satysfakcjonującą ilością publikacji naukowych na wysokim poziomie merytorycznym. Pozytywną ocenę dorobku potwierdzają dwie Nagrody Rektora I stopnia w dziedzinie naukowej (2007 r. i 2015 r.). Należy docenić wkład organizacyjny w platformę wymiany poglądów w szeroko rozumianym nurcie karnistycznym, jaką stał się cykl Warmińskich

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

Konferencji Nauk Penalnych. Habilitantka nie ograniczała się jednak tylko i wyłącznie do aktywności w macierzystej jednostce naukowej. Do form takiej aktywności można zaliczyć: staże naukowe, udział w sieci naukowej, udział w cyklach konferencji lub konferencjach organizowanych przez inne uczelnie. Strona | 20

Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora Kandydatka uczestniczyła w dwóch stażach naukowych: w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie (luty 2001) oraz w Dipartimento di Giurisprudenza dell'Università degli Studi di Bari Aldo Moro w Bari we Włoszech (4-11 maja 2003). Po uzyskaniu zaś stopnia naukowego doktora - w dwóch stażach naukowych w Międzynarodowym Centrum Badań i Ekspertyz Kryminologicznych w Białymstoku - pierwszy z nich łącznie w wymiarze trzech miesięcy w roku akademickim 2017/2018, drugi zaś w wymiarze czterech tygodni w terminie 27 lipca 2020 - 23 sierpnia 2020 r.

W ramach uczestnictwa w stażach w Międzynarodowym Centrum Badań i Ekspertyz Kryminologicznych w Białymstoku, przeprowadzała kwerendy biblioteczne, uczestniczyła w spotkaniach naukowych Członków MCBiEK, dzięki którym pogłębiła wiedzę z zakresu metodologii i organizacji badań kryminologicznych, jak również z zakresu udziału w konkursach na projekty naukowe finansowane z Narodowego Centrum Nauki oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, w wyniku czego - jak sama wykazuje - złożyła własne projekty w Konkursie Miniatura 3, Miniatura 4 oraz we współautorstwie z kierownikiem projektu (Prof. dr hab. W. Cieślak) w konkursie Opus 19.

Habilitantka bierze również udział aktywny udział w sieci badawczej „Polska sieć badawcza - Badania naukowe i prace rozwojowe na rzecz bezpieczeństwa państwa i obywateli” od początku jej istnienia. Sieć została powołana w oparciu o inicjatywę Forum Naukowego „Podlasie – Warmia i

Mazury” powstałego w 2009 r. w celu stworzenia instytucjonalnej płaszczyzny współpracy naukowej pomiędzy głównymi ośrodkami uniwersyteckimi w Polsce północno-wschodniej. Biorą w niej udział Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego oraz Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie. W ramach Forum Habilitantka uczestniczyła w dwóch konferencjach naukowych: „Przestępczość zorganizowana i terroryzm XXI wieku. Przyczyny – przejawy – przeciwdziałanie” która odbyła się w dniach 16–19 maja 2010 r. w Białowieży oraz „Ochrona rynków finansowych – przeciwdziałanie patologiom”, organizowane przez Wydział Prawa i Administracji UWM w Olsztynie, Pacóltowo 6-8 maja 2014 r.

Szczególną formą aktywności naukowej Habilitantki są cykle konferencji organizowane przez inne uczelnie. Są to formuły takie, jak: Ogólnopolskie Forum Młodych Karnistów organizowane przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Ogólnopolskie Forum Młodych Kryminologów (OFMK) jako inicjatywa Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku czy Toruńskie Sympozja poświęcone alternatywnym ruchom religijnym organizowane wspólnie przez Wydział Prawa i Administracji oraz Wydział Teologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Należy podkreślić, że aktywny udział w wymienionych inicjatywach wymaga uprzedniej weryfikacji merytorycznej propozycji referatu i zakwalifikowania do jego wygłoszenia. Habilitantka wielokrotnie brała udział w wyżej wymienionych inicjatywach, wygłaszając referaty, zabierając głos w dyskusji i składając wyniki swoich badań do publikacji pokonferencyjnych. Aktywność naukowa Habilitantki w więcej niż jednej uczelni polegała również na udziale w niecyklicznych konferencjach oraz w publikacjach wydawanych przez inne jednostki, przede wszystkim

Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie, Akademię Frycza Modrzewskiego w Krakowie, Uniwersytet Wrocławski, Wyższą Szkołę Biznesu w Dąbrowie Górniczej, Wyższą Szkołę Ekonomii i Prawa im. Prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach. Strona | 22

Kryterium aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej jest nowym kryterium w zakresie oceny, wprowadzonym na podstawie Ustawy z 12 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. t.j. z 2020 r. poz. 85). Kryterium to nie było wymienione w obowiązującym poprzednio Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. z 2011 r. Nr 196, poz. 1165). Pomimo tego, że aspirujący do stopnia doktora habilitowanego zostali w pewnym stopniu zaskoczeni tym nowym kryterium, to działalność Kandydatki należy ocenić wysoce pozytywnie we wskazanym zakresie. Pewien niedosyt pojawia się w odniesieniu do współpracy z uczelniami zagranicznymi, ale należy mieć na względzie sytuację pandemiczną, która absolutnie takiej współpracy, a już na pewno wymianie akademickiej nie sprzyja.

VII. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego Habilitantki

Ocena dorobku dydaktycznego Habilitantki powinna się opierać się szerokiej gamie przedmiotów, jakie wykłada na różnych kierunkach macierzystego Wydziału oraz wyjątkowo dużej liczbie prac dyplomowych, które powstawały pod jej kierunkiem. Do końca roku akademickiego

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

2019/2020 była promotorem łącznie 185 prac dyplomowych (98 prac magisterskich i 87 prac licencjackich). Pozytywnie należy odnieść się do faktu, że jak już wyżej wspomniano Kandydatka dokształcała się w zakresie doskonalenia pedagogicznego nauczycieli akademickich i odbyła organizowany przez Wydział Nauk Społecznych UWM w Olsztynie – 2011/2012 w wymiarze 54 godzin dydaktycznych.

W ramach działalności popularyzującej naukę Habilitantka wzięła udział w projekcie Fundacji „*Ubi societas ibi ius*”- Wielka Encyklopedia Prawa, którego oficjalnym celem jest podniesienie świadomości prawnej społeczeństwa. Naczelnym redaktorem naukowym serii jest prof. zw. dr hab. dr h.c. Brunon Hołyst i prof. zw. dr hab. dr h.c. Roman Hauser. W ramach tego projektu Kandydatka opracowała 25 haseł w Tomie XIII: Prawo karne, pod red. prof. zw. dr. hab. A. Bałandynowicza, prof. zw. dr. hab. S. Pikulskiego oraz prof. zw. dr. hab. J. Warylewskiego, które nie wchodzi w skład dorobku naukowego, a wyłącznie popularyzatorskiego.

Dr Marta Romańczuk-Grącka w miarę możliwości upowszechniała wyniki swoich analiz poprzez ich publikację w dwóch wersjach językowych, czego nie wyszczególnia jako odrębnych pozycji w dorobku naukowym. Mowa tu o monografii pt. *Skuteczność ekstradycji i Europejskiego Nakazu Aresztowania*, (we współredakcji z S. Pikulskim, K. Szczechowicz), Olsztyn 2014, ss. 152 zredagowaną również w języku angielskim jako *Effectiveness of Extradition and the European Arrest Warrant*, (in co-editing with S. Pikulski, K. Szczechowicz), Olsztyn 2014, pp. 149 oraz rozdział w tej monografii (we współautorstwie z S. Pikulskim, K. Szczechowicz) pt. *Różnice między Europejskim Nakazem Aresztowania a ekstradycją* opublikowany również jako *Differences between the European Arrest Warrant and extradition*, [in:] *Effectiveness of Extradition and the European Arrest Warrant* (in co-editing with S. Pikulski, K. Szczechowicz), Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Olsztyn 2014, a także rozdział w monografii (in co-authorship with K. Frąckowiak) *Efficiency versus legality of police operational intelligence activities in terms of combating the crime of grooming*, [in:] *Legal aspects of the efficiency of public administration*, ed. P. Stanisławski, M. Czuryk, K. Ostaszewski, J. Święcki, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, opublikowany również w języku polskim (we współautorstwie z K. Frąckowiakiem) jako *Sprawność a legalność czynności operacyjno-rozpoznawczych policji w zakresie zwalczania przestępstwa groomingu* [w:] *Sprawność a legalność działania administracji publicznej w sferze ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego*, red. P. Stanisławski, M. Czuryk, K. Ostaszewski, J. Święcki, Wydawnictwo KUL, Lublin 2014. Strona | 24

Habilitantka przeprowadziła kilka szkoleń z zakresu problematyki destrukcyjnych sekt religijnych i innych form przemocy psychicznej oraz odpowiadała na zaproszenie mediów do udzielenia wypowiedzi eksperckich w audycjach telewizyjnych i w prasie.

VIII. Konkluzja

Analiza i ocena aktywności naukowej Pani dr Marty Romańczuk-Grąckiej pozwala stwierdzić, że jest ona znacząca pod względem ilościowym oraz merytorycznym, jest wielowątkowa, a przy tym wartościowa pod względem walorów naukowych. Charakteryzuje się interdyscyplinarnością oraz wnikliwym spojrzeniem na analizowane zagadnienia i instytucje prawne.

Zarówno ocena w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych Habilitantki, jak i ocena w zakresie innej aktywności naukowej wypada bardzo korzystnie. Po zapoznaniu się z dorobkiem Habilitantki jednoznacznie stwierdzam, że Jej dorobek naukowy i aktywność naukowa

Prof. zw. dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

Recenzja dorobku naukowego dr Marty Romańczuk-Grąckiej

nie tylko całkowicie, lecz nawet z naddatkiem spełniają kryteria określone w art. 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Habilitantka posiada w swoim dorobku osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne, a także wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Strona | 25

Jednocześnie wnoszę o wydanie przez Komisję Habilitacyjną uchwały wyrażającej pozytywną opinię w przedmiocie nadania stopnia doktora habilitowanego Pani dr Marcie Romańczuk-Grąckiej.

Ewa M. Guzik-Makaruk